

„MEGNYÍLT A SZEMÜK ÉS FÖLISMERTÉK...” LK 24,31

Az emmauszi tanítványokról olvassuk ezt a megállapítást, akik húsvét vasárnap délutánján szomorúsággal, csalódottsággal, kiábrándultan tartottak hazafelé Jeruzsálemből. És miközben elkeseredetten beszélgettek a keresztdrámájáról melléjük szegődött Jézus, aki beszélgetni kezdett velük, magyarázta nekik az Írásokat, a bizalom melegedő reménységét oltotta szívükbe, úgyhogy Emmauszban már kérik az „ismeretlent”: Maradj velünk! Esteledik és már lemenőben a nap. A reményhordozó és másokban is reményt ébresztő vándor velük marad, és az asztalukhoz ül. És megtörténik a megrendítő, a mindent felülmúló csoda. Az utolsó vacsora gesztusa, a szeretet felülmúlhatatlan jele, a kenyér megáldása és megtörése, amely felnyitja a homályosan látó szemeket és megismerteti önmagát. Amint felismerik, eltűnik szemük elől, hiszen ő már így, a kenyér csodájában van és akar közöttünk maradni.

De a felismerés öröme nem zárható magukba egyetlen pillanatra sem. Nem számít a sötétség beállta, a hatvanstádiumnyi út hossza és fáradtsága, mert még abban az órában útra kelnek vinni a hírt a Jeruzsálemben maradtaknak: Találkoztunk vele. Lángolt a szívünk. Felismertük őt. Él. Szavuk, örömük, újraéledt reményük visszhangra talált a tanítványok lelkében, és ők is elmondták élményeiket, tapasztalásaikat a Feltámadottal való találkozásairól.

Az Eukarisztia évében, húsvét bizonyosága, öröme miként fogalmazható meg kiválóbb módon, mint a kenyértörés közösségében. Átéltük a főlemelő liturgiákat az elmúlt napokban. Nagycsütörtökön este megrendült hálával köszöntük meg Jézusnak az Eukarisztia örökre megmaradó ajándékát. Nagypénteken szemléltük a titkot, amelyet a kenyér megtörése naponta megjelenít oltárainkon: vagyis láttuk, hogyan tört meg Jézus teste értünk a kereszten, hogy halálából megszülessék az Egyház, megszülessék a mi életünk. A húsvéti vigília misztikája egyre jobban elvezetett bennünket az öröm, az élet és a feltámadás öröme befogadására. A sötétben fellobbanó húsvéti láng, mely egyre gazdagodva szétosztja fényét; a húsvéti öröme ujjongó dicsérete, mely megismertet a legszentebb éjszaka titkával; az igeliturgia lépésről lépésre bontakozó tanítása a húsvét értelméről és gazdagságáról; a keresztvíz megáldása, mely az életvizének forrását fakasztja lelkünkben; elvezettek a csúcsponthoz, az Eukarisztia ünnepléséhez, a pillanathoz, amikor kezünk között megtört a kenyér és megnyílt a szemünk, felismertük őt.

Boldog húsvéti éjszakai pillanat. Mennyire szükségünk van erre a pillanatra. Milyen gyakran reménytelen, üres a lelkünk. Milyen gyakran csalódottnak, talán becsapottnak érezzük magunkat. Milyen gyakran megfogalmazódik bennünk is a keserű vallomás: Mi azt reméltük... és mintha reményeink szertefoszlottak volna. Milyen gyakran csukva a szemünk, vagy legalább is homályos a látásunk, hogy nem ismerjük fel Jézus jelenlétét közöttünk. Nélküle valóban értelmetlen és tartalmatlan minden az életünkben.

De van egy titokzatos pillanat, mely naponta ismétlődik és naponta új reménnyel és bizalommal tölti meg a szívünket. A pillanat, amikor megtörjük a kenyeret és megnyílik a szemünk. Abban a pillanatban eloszlik minden félelmünk és zavarunk, mert felismerjük, hogy a Feltámadott velünk van. Felismerése egyben küldetés is a számunkra, hogy vigyük tapasztalatunk, a találkozás örömeinek hírét a családba, a barátaink közé, a munkatársainkhoz megerősítve önmagunkat és őket is a boldog tapasztalásban: Nézd, amint megtörik a kenyér és felismered te is.

II. János Pál pápa így vall erről: „A hitem minden áldott nap fölismerhette a konszekrált kenyérben és borban az isteni Útitársat, aki csatlakozott a két emmauszi tanítványhoz, hogy megnyissa szemüket a világosságnak, szívüket pedig a reménynek”. (Ecclesia de Eucharistia 59.)

2005. húsvétján
Antal atya

PROGRAMOK

Március 28. **Húsvéthétfő**, szentmisék: 7.00 8.30 és 18.00 óra

Május 8. (vasárnap) 10.00 óra **Elsőáldozás**

Május 15. (vasárnap) **Pünkösdi** ünnepe

Május 16. **Pünkösdhétfő**: hétköznapi miserend

Május 22. (vasárnap) a **Szentháromság** ünnepe

Május 29. (vasárnap) **Úrnapja**: szentségi körmenet a fél 9 órai szentmise után

MÁJUS 1-TŐL MINDEN NAP AZ ESTI SZENTMISÉK 7.⁰⁰ ÓRAKOR KEZDŐDNEK

Májusban minden este háromnegyed 7-kor litániát imádkozunk Szűz Mária tiszteletére

Minden hónap **első vasárnapján délután 5 órától csöndes szentségimádás** a templomban.

Minden **első pénteken fölkeressük beteg testvéreinket** a szentségekkel, gondoskodjunk arról, hogy találkozhassanak Jézussal a szentségekben a betegek

Minden első pénteken **este 9 órától virrasztó Taize-i imaóra** a templomban.

Minden **első szombat**on **este negyed 7-kor közös rózsafüzér** a családokért és a magyar ifjúságért

Minden hónap **második csütörtökén este 8 órától** mindenki számára nyitott **karizmatikus imaóra**.

LELKIPÁSZTORI BESZÁMOLÓ A 2004. ÉVRŐL

„Imádlak és áldlak, Isten: rejtelem, kenyér és bor színben titkon vagy jelen. Néked szívem, lelkem átadja magát, mert Téged szemlélve elveszti magát.” (Aquinoi Szent Tamás: Ének Krisztus Testéről) Az Eukarisztia évében hálaadásunkat az Eukarisztia szent misztériuma határozza meg, mert „az Egyház az Eukarisztiából él.” (EE 1.). Maga az Eukarisztia egyszerre emlékezés, a jelen boldog tapasztalása és jövőbe vetett reményünk kifejezése. Emlékezés az utolsó vacsora szeretetközösségére, találkozás a jelenben Krisztus megváltó áldozatának megjelenítésével, és jövődő dicsőségünk, vagyis örökéletünk tápláléka és záloga.

De az Eukarisztia **mindenek előtt a legnagyobb és legszentebb ajándék**. „Az Egyház az Eukarisztiát nem úgy kapta Urától, Krisztustól, mint egyet a többi ajándékok között, még ha a legértékesebbet is, hanem mint **"az" ajándékot, mert Krisztus önmagát, saját személyét a maga szent emberségében, és egész üdvözítő művét adja benne**. S mindez nem a múlté, Krisztus ugyanis és mindaz, amit minden emberért tett és elszenvedett, részesedik az isteni örökkévalóságban, ezért átöleli az egész időt” (EE 11.). Ezen az estén **az egész időt átölelő Krisztus előtt állva** ünnepeljük valódi és őszinte eukarisztiánkat, vagyis hálaadásunkat. Tekintsünk vissza a mögöttünk levő esztendőre és adjunk hálát Istennek minden ajándékáért.

1. Személyi változások és köszönetek

Plébániánk életében az elmúlt esztendő egyetlen személyi változása volt, hogy dr. Erdő Péter bíboros úr plébániánkra küldte hétvégi lelkipásztori szolgálatra **Alessandro Caprioli diakónus atyát**, aki magyar nyelvet tanul és missziós lelkipásztori szolgálatra készül. Kedves egyénisége, közvetlen stílusa és a magyar nyelv elsajátításában megmutakozó szorgalma könnyen bekapcsolta őt közösségünk életébe. Bízunk benne, hogy plébániánkon szerzett tapasztalatai segítik őt papi szolgálatára való felkészülésében.

Köszönetemet fejezem ki az elmúlt esztendő szolgálataiért minden **munkatársamnak**. Elsősorban **dr. Verbényi István atyának**, aki ebben az esztendőben is nagy hűséggel és segítőkészséggel kapcsolódott plébániánk életébe és lelkipásztori szolgálatába.

Szenderffy Ferenc atyának, nyugalmazott plébánosnak, a kelenvölgyi plébánián segítségemre végzett mindig megbízható és buzgó lelkipásztori munkájáért.

Köszönöm **Erdős Attila káplán atyának** a becsületes és hűséges lelkipásztori munkát, a liturgiában, főleg a közös, ünnepélyes szolozsmák szervezésében és tanításában való buzgóságát, és azt a készséget, amellyel segítségemre volt a kelenvölgyi plébánia lelkipásztori szolgálatában is.

Köszönetemet fejezem ki **Paál Zoltánnak**, az Egyházközségi Képviselőtestület világi elnökének azért a buzgóságért, amellyel a plébánia és a templom ügyében fáradozik. Rajta keresztül köszönöm az egész Képviselőtestület munkáját is.

Köszönetet mondok **Pető László kántor úrnak**, **Ludmány Emil karnagy úrnak** és **az énekkarnak**, akik rendszeres közreműködésükkel tették mindig szebbé szentmiséinket, illetve karácsonykor, húsvétkor és a nyári szünet kezdetén rövid koncertjeikkel ajándékoztak meg minket. Örömmel vesszük, ha énekelni szerető testvéreink szívesen kapcsolódnak az énekkar munkájába a pöntek esténként lévő próbák alkalmával.

Köszönöm **Rácz István** és **Labundy Gábor** sekrestyéseknek valamint a templom díszítőinek, takarítóinak és a ministránsoknak templomunkért és közösségünkért végzett minden fáradozását.

Köszönöm azok figyelmes szeretetét, **akik egész évben a szentmisékhez szükséges tiszta misebor ajándékozásával** segítik liturgikus életünket.

Templomunk értékes adományokkal gyarapodott ebben az esztendőben. **Új szőnyegetek kaptunk ajándékba**, amelyeket a szentélyben és az első padok előtti részen helyeztünk el. Mindnyájunk öröme **új hangosító berendezéssel is gyarapodott templomunk**. A két hangfal, a vezetékek és az erősítő több százezer forintos adományát ezúton is hálásan megköszönöm az adakozónak, és bízom abban, hogy mindnyájunk számára valóban javult a hangosítás minősége templomunkban.

2. Plébániánk szentségi és lelki élete, az esztendő jelesebb eseményei

Hétköznapiokon 2 szentmise (reggel és este), vasárnapokon pedig 5 szentmise van templomunkban. A szentmisék látogatottsága buzgó. Különösen is kiemelhető, hogy ádvent idejében a gyerekek is nagyon szép számban vettek részt a hajnali szentmiséken.

Szentség kiszolgáltatások:

Kereszttség: (44: 27 fiú; 17 leány; 1 felnőtt)

Elsőáldozás: 49 gyermek (16 fiú, 33 leány), május 9-én

Bérmálás: 1 fiatal (a húsvéti vigilián)

Házasságkötés: 15 pár jelentkezet: 9 pár itt esküdött; 6 pár elbocsátva más templomba

Betegek kenete közösségi kiszolgáltatása ebben az évben február 15-én (közel 100 fő)

Elsőpéntekenként látogatjuk a betegeket és rendkívüli alkalmakor is természetesen szívesen visszük a szentségeket a betegeknek. Legyen gondunk arra, hogy idős és beteg testvéreink szentségekhöz juthassanak.

Temetés: 76 elhunyt (32 férfi, 44 nő: 14 szentséggel felkészítve)

Jelesebb események:

Az esztendő **legkiemelkedőbb eseménye** a templom búcsú ünnepéhez kapcsolódó **Missziós Hét** volt, melynek központi témája a kárpátaljai misszió volt. Szeptember 20-21-22-én Mékli Attila atya lelkigyakorlata, 20-án este Adányi László előadása a Karitás kárpátaljai tevékenységéről, 21-én este Mékli Attila atya személyes és közvetlen beszámolója a kárpátaljai magyar lelkipásztorkodásról, 22-én az egész napos szentségimádás, 23-tól az albertfalvi napok kulturális programjai, 25-én Verbényi István atya előadása Nagy Szent Gergely pápáról és a gregorián énekről, 26-án a búcsú szentmiséje, melyet **Majnek Antal munkácsi megyéspüspök atya** mutatott be. Plébániánk hívei ebből az alkalomból 400 ezer forint pénzdományt és egy teljes kamion mennyiségű ruhát, könyvet és játékot adományoztak a kárpátaljai magyar közösség megsegítésére. Köszönet a karitás munkatársak fáradhatatlan szolgálatáért.

Január 20/23-án ökumenikus imaóra (dr. Harmati Béla evangélikus püspök igehirdetése)

Március 25-26-27 nagybőjti lelkigyakorlat: dr. Kocsis Imre atya, a váci Szeminárium rektora

Május 1 kirándulás Mezőkövesdre

Május 3-án gyerekek Mária-köszöntése a templomban

Május 29-én a bibliaórák résztvevőinek zárándoklata Máriagyüdre

Május 30-án, Pünkösöd ünnepén indult a Magyar Katolikus Rádió adása

Július Kántorképző szentmiséi

Szeptember 4-én elsőszebati rózsafüzér ima, dr. Kiss-Rigó László püspök úr vezetésével

Október 3-án IV. Károly utolsó magyar király boldoggá avatása Rómában

Október 9-én Magyar Kápolna fölszentelése Krakkóban

Október 10-én az Eukarisztia éve megnyitása

Októberben a rózsafüzér imádságon való részvételünk is szépen alakult. Köszönet a Rózsafüzér Társulat imádkozó közössége imáiért.

Ádvent négy szombatján: Vitai Attila atya, Rákospalota-MÁV telep plébánosa ádventi lelkigyakorlata

December 18-án délután plébániai karácsony-várás

December 28-án, aprószentek ünnepén mécses gyűjtással, rózsafüzér imával és szentmisével engeszteltünk, könyörögtünk és imádkoztunk az elmúlt évben Magyarországon elkövetett 54 ezer abortuszért, mellyel Európában az első helyet foglaltuk el ebben a tragikus sorrendben. Köszönet mindenkinek, aki fontosnak érezte, hogy jelen legyen ezen a könyörgő estén. Őszintén remélem, hogy az elkövetkezendő esztendőkből mindig többen leszünk, akik átérezzük ennek az imának fontosságát.

Szentségimádások minden hónap első vasárnapján, délután 4 órától, 5 órától pedig közös szentóra. Minden **első szombaton** közösen imádkoztunk a **rózsafüzér imát a magyar családokért és az ifjúságért**. Minden hónap **második csütörtökén** este 8 órától mindenki számára nyitott **karizmatikus imaóra** van templomunkban.

Közösségek működése ebben az évben:

Családos közösség: rendszeres összejövetelek, nyári közös lelkigyakorlat (aug.1-aug.4) Máribesnyőn; elsőpéntekenként este 9 órától virrasztó imaóra

Fiatal családok közössége

Ministránsok rendszeres programjai szombatonként

Kislány-kör péntekenként délután 4 és 6 óra között a Don Bosco Iskola hittan termében

Szalézi Munkatársak közössége: oratórium péntekenként, Vidámság Napja, Csillag tábor augusztus utolsó hetében.

Albertfalvi Keresztény Társas Kör: Albertfalvi-napok szervezésében szellemi - lelki hétvége november 19-21-ig a Szent Margit Gimnáziumban, Keresztény fiatalok lehetőségei és szerepvállalása a hazai tudományos és közéletben címmel.

A **Nyugdíjas Klub** programjai: Terror Háza Múzeum látogatása (márc.19), kirándulás Mátraverebély - Pásztó (szept.18).

3. Iskolai élet, hitoktatás

Don Bosco Katolikus Általános Iskola, ebben az évben 13. tanévét kezdte meg. Vasárnaponként a gyerekek osztálymiséi, havonta egy alkalommal pedig iskolamise van templomunkban számukra. A Katolikus Óvoda, teljes létszámban (75 gyermekkel) jó eredményekkel működik.

Az iskolában heti két órában folyik hitoktatás minden osztályban. Hitoktatás van a Petőfi Sándor iskolában és a Mérei Ferenc iskolában is. **Hálásan köszönöm a hitoktatók becsületos helytállását és munkáját valamint a Don Bosco Katolikus Általános Iskola és Óvoda vezetői, pedagógusai és minden dolgozója fáradságát.** A plébánián is végzünk hitoktatást. 1 felső tagozatos és 1 középiskolai csoport létezik. Ifjúsági hittan egyetemista korú fiatalok részére kedden esténként van.

A péntek esti Biblia-órák látogatottsága ebben az esztendőben is nagyon szép, valóban sok örömet jelent a felnőttek érdeklődése a kinyilatkoztatás befogadása iránt.

4. Karitás - tevékenység

Plébániai karitás csoportunk tagjainak véleménye szerint „az idej karitás-munka volt a leghatékonyabb, legsikeresebb, legaktívabb, legtöbb az elmúlt 16 évben”. Ebben az évben is rendszeresen kaptunk a kedves hívektől ruha felajánlásokat. Hálásan köszönjük minden segítőkész adományukat, melyeket az iskolai Katica-bálon; a plébániai Katalin-bálon tartós élelmiszerekben és tisztító szerekben; a szaloncukor vásárlással (87 ezer Ft), a Szent Erzsébet kenyér vásárlással (140 ezer Ft), a Szent Antal perselyen keresztül és egyéb módon adtak. Támogatást kaptunk a Szent Erzsébet Karitás Központtól is

pénzben, élelmiszerben, ruhaneműben és karácsonyi ajándékokban. Az adományokból nagycsaládosok, a plébániára becsengető hajléktalanok, a köztünk élő rászorulók kaptak. A maradék adományokat a Szellemi Sérültek Szent Mihály Otthonának, a Humán Egyesületnek ajánlottuk fel. Karácsonykor 36 család kapott adományt. Rendszeresen részt vettek a Karitás lelkikapokon és lelkigyakorlaton. Hálásan köszönöm **Murányi Kati** régió és plébániai csoport vezető és **munkatársai** szolgálatát. Továbbra is várjuk mindazok jelentkezését az utolsó vasárnapi Karitás-ügyeletek alkalmával, akik szívesen kapcsolódnának munkájukba. Boldog Kalkuttai Teréz anya, a csoport védőszentje mennyei közbenjárása segítse továbbra is munkájukat.

5. Sajtó és kultúra

Ebben az évben is megjelent az **Egyházközségi Levél** négy száma. A kiadás költségeit a XI. Kerület Önkormányzata pályázatán nyert pénzből és a hívek adományából fedeztük. Köszönet mindenkinek, aki írásával gazdagított és a szerkesztés munkáiba kapcsolódva segített bennünket.

A templom bejáratánál lévő könyves asztalnál is értékes **szellemi kincsekhez juthattunk**. Köszönet a könyvterjesztők munkájáért.

Templomunkban ebben az esztendőben is megrendezésre kerültek **kulturális programok**. Köszönöm mindenkinek, aki érdeklődésével megtisztelte ezeket a programokat, és **szeretettel ajánlom mindenkori figyelmébe a jövőben is, hogy ne csak lelkileg, de szellemileg és kulturális igényeinkben is gazdagodhassunk templomi közösségünkben**.

6. Egyházközségi hozzájárulás

Hálásan köszönöm, az egyházközségi **hozzájárulás beszédői munkáját**. Köszönjük a **személyi jövedelem adó 1%** felajánlásokat is.

Az elmúlt évben meghirdetett **öt országos gyűjtés** alkalmával összesen **700 ezer Ft-ot** gyűjtöttünk, melyből külön is megemlítem a **katolikus iskolák megsegítését 260 ezer forintot** és a **karitás-gyűjtést 172 ezer forintot**. Minden adakozónak és jótévőnek Isten fizessen meg.

Az eddig megemlítettéken kívül, **őszinte hálával mondok köszönetet mindenkinek, aki templomunkért és plébániai közösségünkért bármilyen lelki vagy anyagi áldozatot hozott, vagy munkájával segítette plébániai életünket**.

Egy ügyet szolgálunk mindnyájan: Isten dicsőségét és emberi közösségünk javát. Az elhunytak nyugodjanak békében, az élőket pedig segítse Isten gazdag áldása és kegyelme a további tevékenységben.

II. János Pál pápa a következőkkel buzdít az Egyház az Eukarisztiából él kezdetű apostoli levelében: **„Krisztus a testévé és vérévé változtatott kenyér és bor egyszerű színei alatt velünk járja az élet útjait mint erősségünk, útravalónk, és mindenki számára a remény tanúivá tesz bennünket. S ha e misztérium színe előtt az értelem megtapasztalja is a maga korlátait, a Szentlélek kegyelmével megvilágított szív meglátja, hogyan kell viselkednie, s hogyan kell elmerülnie az imádásban és a határtalan szeretetben”**. (EE 62.) **Neki, az élet kenyérének, az Eukarisztiában köztünk valóságosan jelenlévő, és minket naponta tápláló Istennek legyen dicsőség és tisztelet mindörökkön örökké.**

Budapest - Albertfalva, 2004. december 31.

Hollai Antal, plébános

KARITÁSZ HÍREK

December 28-án Aprószentek ünnepe alkalmából szentmisében emlékeztünk meg azokról a gyerekekről, akiket édesanyjuk nem kívánt világra hozni. Az oltár előtt 150 kicsi mécses égett, melyeknek lángjai a könnyes szempillákon keresztül is ugyanarról a kiengesztelődésről szóltak, amiért Antal atyával közösen imádkoztunk a szentmise szövegében. Sajnos a számadatok elriasztóak, anyák tömege nem vállalja a megfogant kicsi életet.

Karitás csoportunk ezután minden évben Aprószentek napján imádkozik az abortált gyermekekért, hogy bízva Isten gondoskodó szeretetében minél kisebb számban forduljon elő abortusz. Az édesanyákért, hogy bátran vállalják Istentől ajándékba kapott gyerekeiket, hiszen a mondás a régiektől mindig igaz: ahova a jó Isten báránykát ad, oda jászol és legelő is kerül elég. Ez a bizalom nem függhet soha az éppen hatalmon lévő kormánytól.

A gyermekek vállalásához csoportunk az imán és a együttérzésen kívül úgy tud segítséget nyújtani, hogy a már kinőtt, de még használható gyerekruhákat és használati tárgyakat (pl. babakocsi, kiságy, stb.) összegyűjtjük és igény esetén kölcsönbe adjuk, majd ha már nincs rá szükség, visszakerjük. Kérjük a híveket, amennyiben kinőtt gyerekholmik vannak, vagy igény van rá, akkor szíveskedjenek azt jelezni az ügyeleti napokon, vagy Ravadits Mártánál (T:06-309-54-66-52)

Csoporthoz febr. 11-én a betegek szentségének felvételéhez igyekezett segítséget nyújtani idősebb testvéreinknek. Nehezen járó idősebb emberek gépkocsival történő szállításában, a szentségek felvételekor az oltárhoz kijutásban és az ülőhelyhez visszajutásban, valamint a szentmise utáni agapé lebonyolításában. A szeretetvendégség fényét nemcsak a nagyon finom sütemények növelték, hanem a plébániánk területén lévő Szent Mihály otthon lakói, a szellemi sérült fiatalok műsora. Kedves előadásukból sugárzott a szeretet és törődés, hogy milyen gondossággal készültek erre a napra. Megköszönjük idős testvéreinknek, hogy igényelték és elfogadták segítségünket, amivel kifejezhettük szeretetünket feléjük. Jövő évben is szívesen vállaljuk, hogy gépkocsival a templomba és haza kísérjük őket.

Karitás életünk kiemelkedő lelki eseménye a szokásos évi nagyböjti lelkigyakorlat Máriabesnyőn. Ebben az évben is Antal atya tartotta az elmélkedéseket, melyen a Szent Erzsébet Karitás Központon keresztül Budapest összes plébániájáról és több Pest környéki plébániáról voltak karitás munkatársak. Az elmélkedések központi témája az Eukarisztia volt. A második napon Keresztutat jártunk. Az egyes állomások felolvasásában a Délbudai régió munkatársai, így mi is részt vehettünk. A

Keresztút gondolatai a szeretet-himnusz elmélkedéseire épültek. A tartalmas, lelkiekben gazdag három nap után szertettel és reménységben feltöltődve, közösségben és hitben megerősödvé jöttünk haza, hogy könnyebben végezzük mindennapi feladatainkat, nagyobb odaadással és több megértéssel.

Közvetlenül, ezúton szeretnénk megköszönni a kedves hívek anyagi támogatását, imában való hordozását, mert munkánk eredményes. Akik csoportunkat megismerték, szeretnek minket, kérik és elfogadják szolgálatunkat. Mi azért vagyunk, így valóra válik ilyenfajta hivatásunk. Isten kegyelméből egyre többen dolgozunk a csoportban és munkatársaink száma egyre nő. Antal atyától biztatást, tanítást, szeretet és ötleteket is kapunk. Így persze még könnyebb dolgozni. Mi – a csoport tagjai – igyekszünk nagyon egymásra figyelni, összekovácsolódní, hogy aktivitásunkkal, lelkiéletünkkel élő sejtje legyünk plébániánk közösségi életének.

A munkacsoport nevében : Ravadits Márta

HÚSVÉTI GONDOLATOK

Nagyböjt első vasárnapján Pál apostol Rómaiakhoz írt levéléből olvastuk: „Amint tehát egynek bűnbeeséséből büntetés szállt minden emberre, úgy árad minden emberre / életadó megigazulás egynek igaz volta miatt.”

Eredetében és itt a templomunkban is közösséghez, egyházi közösséghez szólt az üzenet, de az egyes embert szólította meg, figyelmeztetett a megváltás misztériumára. Ádám-tól Jézusig, a bűnbeeséstől a kegyelemig, a paradicsomi időktől a Golgotáig ívelt a mondat és készített gondolkodásra, negyven napos elcsendesülésre. Igen, személyes a megszólítás, mert bárkereszténységünk, vallásosságunk ma is közösségi, de felelősségünk személy szerinti, egyéni, emberi lehet. A szentmisen, a lelkigyakorlaton, a keresztúton és a feltámadási körmeneten együtt vagyunk, együtt indulunk, de nekünk, egyénileg kell végigélni Jézus szenvedéstörténetét, a feltámadás feletti örömet.

Talán ez a személyesség, az egyszemélyűség, a tömeg helyett vagy a tömegben is az egyéni történés és felelősség érzése maradt meg az idő multával Mel Gibson Passiójából. A film Nagycsütörtököt idéző nyitó képsora, az Olajfák hegyének csendje, az Őt kísérő, a mellette kitartó apostolok álomba szenderülése már jelzi, a keresztutat is, a szenvedés útját is egyedül kell végigjárni. Dsida Jenő szavaival: ” Testvéreim, tanítványaim! / Égig nyúló kemény kereszt / Holnap megölnek engem / És ti alusztok, mélyen alusztok.”

A film is felébreszteni akart. Ott voltak az apostolok, láthattuk Máriát, a segítő Veronikát és cirenei Simont, de az ostorcsapásokat Ő viseli, a Kereszt súlya az Ő vállát nyomja, a szegek az Ő kezét sebzik. Ezt értették és éltették meg velünk a képsorok.

Emberré lett, emberként szenvedett, emberként szenvedett, az embert érte a brutális megaláztatás, emberi a kiáltás: „Istenem, Istenem miért hagytál el engem.” S az utolsó szavak Lukács evangéliuma szerint: „Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet.” Vezethet a megértéshez. Ő azért viselte el a durvaságot, azért szenvedett, mert Megváltónk volt, egy bűnbeesése hozta a bűnt, az általa kapott kegyelem, a megváltást.

Az értünk vállalt szenvedés, az értünk kiállt megaláztatás, győtrelem rádöbbsenhet, hogy bennünk inkább él egy magasztos, minden mozzanatában már a feltámadás tudatával keresztutat járó Krisztus. A mi Passiónk képeit, a keresztút állomásait már megszoktuk, Krisztus alakjában inkább látatjuk magunkkal a megigazultat, mint a szenvedőt. A feltámadás fényében akarjuk látni a Szendőt. A filmben, ha egy pillanatra is, de megérezhettük, hogy az ostor sebet vág, a korona tövise csontig hatol, a kifeszített test súlya a kezét tépi. A fájdalom, a szenvedés akkor is, ott is valóságában ma is borzalmas. Az Ő szenvedéseivel nem mérhető napi fájdalmaink megértethetik velünk, hogy mit vállalt Ő a szeretet jegyében, a bűnök bocsánatára.

Mindezt Ő vállalta egyedül a nagycsütörtöki magánnyal, és mi mit vállalunk, mire vagyunk képesek?

Ha nem is ostor, de az óriásplakáttal csapnak arcul a „Keresztény Magyarországot” értelmezhetetlen kérdés felvetésével, vagy a címerünkől kitörölt kettős kereszt helyébe kérdőjelet rajzoló falragasszal, a kereszténység és magyarság szembeállításával, a társadalmi kérdésekben az egyház megnyilvánulási állásfoglalási jogának elvitatásával, a vallásos embert célba vett ügynöklistával. A szándékosan rossz, igen nem válaszokra kényszerítő kérdésekkel, a megszólalás helyett a hallgatás elvárásával multat idéző hangulatot, olyan légkört teremtenek, hogy a közgondolkodásban mi érezzük rosszul magunkat, nekünk legyen büntudatunk.

Krisztus példát adott a keresztényi magatartásra, a húsvéti feltámadás hitében az arculcsapások elviselésére, de arra is, hogy a szeretet parancsa szerint ne az embert, hanem bűnös tettét, a bűnét ne fogadjuk el, legyünk ellene, utasítsuk el. Nem handabandázva, de csendes következetességgel, keménységgel kiállással, cselekedeteinkkel, tetteinkkel tegyük le a garast a jó ügye mellé. Emlékezzünk a böjtkezdeti olvasmányra, mi is érezzük át felelősségünket, és ahogy fekete vasárnap a rádió szentmise közvetítése végén elköszöntek: menjetek, küldetésetek van!

Szövényi Zsolt

A RÓZSAFÜZÉR EREJE

A második világháború idején történt. Egy magyar egységénél egy igen kegyetlen parancsnok tevékenykedett, aki sok szerencsétlenséget, fájdalmat és bosszúságot okozott katonáinak. A katonák túrték, mert a háborúban a felettséssel szemben semmit sem lehetett tenni. Sokszor beszélgettek, és talán álmodoztak is arról, hogy alkalomadtán visszaadják neki azt a sok megaláztatást és kínt, amit ő okozott nekik. Egy esős őszi napon mocsaras vidékre értek, és a parancsnok olyan szerencsétlenül lépett, hogy süllyedni kezdett, az ingovány kezdte magába húzni. Kiabált segítségért folyamatosan, de katonái közömbösen nézték, amint egyre mélyebben merül el a sárba. Már combközépig süllyedt, amikor látva, hogy nem segít rajta senki, előhúzta

zsebéből a rózsafüzért, felmutatta, és így kiáltott. „Édesanyám azt mondta, ha reménytelen helyzetbe kerülök, ezt hívjam segítségül, és megmenekülök!” A katonák meghökkenve álltak meg, és néztek össze. Aztán az egyik tétován megmozdult, és őt többen követték, léceket szedtek elő, segítségként nyújtották be a parancsnoknak, aki így meg is menekült.

Ezt a történetet egy szentbeszédből (elhangzott 1995. augusztus 30-án a Fatimai Kegykápolnában) -nem szó szerint- idéztem. A homília lényege az volt, és ma is aktuális a mondanivalója: imádkozzuk vissza a magyarság, és főleg a magyar fiatalok kezébe a Rózsafüzért.

Madaras Gábor

NEM CSAK GONOSZOKÉ A KÁRHOZAT

A keresztény hívők között általános az a hiedelem, hogy a pokol egyértelműen a „gonoszok” világa. Azoké, akiket a köznapi ember rosszindulatú, másoknak szándékosan ártó, bűnöző, kegyetlen, terrorista, gyilkoságtól, rablástól, csalástól vissza nem riadó embereknek ismer. Ami a pokol bukott angyalait illeti, lehet, hogy ők valamennyien gonoszok, de az emberek számára sajnos a kárhozat kapuja ennél jóval szélesebb. Hamis illúziókban ringatja magát az, aki úgy gondolja, hogy csak a gonoszoknak van ott keresnivalójuk.

Megdöbbenő jézusi példabeszédet tár elénk a Szentírás a dúsgazdag emberről és a szegény Lázárról. (Lk 16, 19-31). A sok nélkülözéstől szenvedő szegény Lázárt halála után az angyalok „Ábrahám kebelére” vitték, míg a gazdag ember, aki közömbös maradt a szegény Lázár sorsa iránt, a kárhozatba jutott. Onnan könyörgött Ábrahámhoz, küldje el Lázárt, hogy ujja hegyét vízbe mártva enyhítse az ő gyötrelmeit, de Ábrahám figyelmezteti, hogy erre nincs lehetőség. És ekkor a gazdag ember újból könyörög: „*Akkor arra kérlek Atyám, küldd el (Lázárt) legalább az atyai házba. Van még öt testvérem, hadd figyelmeztessem őket, nehogy ők is ide jussanak a gyötrelmek helyére.*”

Ha meggondoljuk, a példabeszédbeli gazdag ember aligha nevezhető gonosznak. Bár jóléte során elmulasztotta, hogy törődjék a szegényekkel, testvéreit mégis önzetlenül szeretné megkímélni a pokol kínjaitól. *Igazán szép és nemes gesztus ez egy kárhozott lélektől!*

De Ábrahám válasza keményen hangzik: „Van Mózesük és vannak prófétáik. Azokra hallgassanak”. A gazdag ember azonban kétségbeesetten tovább erősködik: nem hallgatnak rájuk Atyám, „de ha a halottak közül megy el valaki, bűnbánatot tartanak!” – *mondhatja vele a testvéri szeretet és jóindulat - onnan a pokolból.*

Ábrahám végül ismét keményen válaszol: „Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, ha a halottak közül támad fel valaki, annak sem hisznek.” (Nehéz megemésztünk ennek a szentenciának a súlyos igazságát. Valóban a feltámadt halott tanúságtételének sem hinnének...? Mégis el kell fogadnunk, hogy így van, bármennyire valószínűtlennek tűnik).

Visszatérve témánkhoz: ha a pokolba jutott gazdag emberből nem halt ki a nemes érzelem és jóindulat, akkor hát *végül is kik a kárhozat várományosai és miért?*

Ha megpróbáljuk megválaszolni ezt a kérdést, világosan körvonalazódik, hogy a gonoszokon kívül azok is, akik „csak” rosszul sáfarkodtak Istentől kapott talentumaikkal itt a földön és szeretetből fakadó tetteik mérlege halálukig negatív maradt, meg azok a gögös, megátalkodott vagy közömbös emberek, akik nem bánják meg bűneiket, még mielőtt Isten ítélőszéke elé kerülnek. Ők kizárják magukat az isteni szeretet közösségéből és kárhozatra jutnak anélkül, hogy ehhez kifejezetten gonoszoknak kellene lenniük, vagy akárcsak pozitív emberi tulajdonságaikból ki kellene vetközniük, amint azt a gazdag ember bibliai példája meggyőzően mutatja. A kárhozatban megtörtén kénytelenek belátni Isten ítéletének igazságosságát és gyötrelmeik forrása a számukra elveszett örök boldogság utáni olthatatlan vágy.

Kesselyák Péter

EGYHÁZTÖRTÉNETI MORZSÁK II. A KÉPROMBOLÁS

Mindenki tart az imakönyvében szentképet. A templomban is számos képen tiszteljük az Úr Jézust és a szenteket. Nekünk ez természetes. De nem volt ez mindig így... Az Ószövetségben tilos volt képen ábrázolni az Istent, mert túlságosan nagy volt a veszélye, hogy magában a képben, szoborban kezdik imádni az Istent, akárcsak a környező pogány népek.

Egyes történészek szerint az őskeresztények egyáltalán nem használtak képi ábrázolást. Ez túlzás, de az biztos, hogy a zsidóságból megtért keresztények idegenkedtek a képektől, a pogánykeresztények pedig a bálványimádás új formáját láthatták benne. Mégis tisztelték a Szent Keresztet, az Evangéliumot tartalmazó könyveket és a szentek ereklyéit. A legősibb katakombákban is megtaláljuk a kereszt és a megváltás eseményeinek ábrázolását. Különösen terjed ez a mozzalom azután, hogy a Szent Keresztet megtalálták.

A VIII. század elejére azonban kezdett túlzó méreteket ölteni a képkultusz. Egyesek varázserőt tulajdonítottak a képeknek, babonás tisztelettel vették őket körül, térden csúsztak előttük, sőt volt pap, aki oltár helyett ikonon misézett és még az Oltáriszentségnél is jobban tisztelték. Ez az időszak a mohamedán terjeszkedés időszaka is. Ők tudvalevőleg tiltják a képek tiszteletét, bár ez sem egyértelmű, mert a Korán nem tiltja a képi ábrázolást, csak a bálványokat. 695-ig arcképek díszítették a kalifák palotáit is, innentől kezdték figyelmeztetni a kalifát tudósai, hogy ez helytelen gyakorlat. 723-ban megtiltották az arab területeken a keresztény templomoknak is a képek tartását, sőt előírták a megsemmisítésüket is. A keresztények sok helyen tiszteltek

csodatévőnek tartott képeket, amelyektől azt remélték, hogy megmentik őket az araboktól. Ahogy egyre-másra foglalták el a keresztény városokat, úgy csökkent a bizalom a képekben is.

A bizánci birodalomban III. Leó császár indította meg a képek elleni mozgalmat. Neki kétségtelen érdemei vannak a birodalom megvédésében az arab invázióval szemben, modernizált törvényhozásával megszilárdította a birodalom egységét, de a képek elleni kampányával valóságos vallásháborút robbantott ki. Amíg hatalma nem volt szilárd, nem emelte fel a szavát a képek ellen, sőt évenként levélben biztosította II. Gergelyt ortodoxiájáról. Amikor azonban elég szilárdnak ítélte helyzetét, három, a képtisztelet ellen forduló püspök biztatására először elrendelte, hogy magasabbra függesszék a képeket, hogy a hívek ne tudják azokat csókolgatni, majd rendeletet adott ki a képek elpusztítására (726). Az első próbálkozások olyan ellenállásba ütköztek a nép részéről, hogy a szentképek helyett a császár szobrait törték össze. A császár korán megpróbálta Itáliára is kiterjeszteni a képrombolást: kérte II. Gergelyt, hogy fogadja el rendeletét, de a pápa ezt határozottan visszautasította és felállította az egyedül Istennek kijáró imádó tisztelet és a szentképek egyszerű tisztelete közötti különbséget.

730-ban III. Leó elrendelte az Üdvözítő és Szűz Mária képeinek elpusztítását is. A képrombolás már az egész birodalomban dühöngött. A császár megpróbálta II. Gergely utódával, III. Gergellyel is elfogadtatni a képromboló rendeletet, de ő egy 731-ben tartott zsinaton 93 püspökkel együtt megismételte a képrombolás elítélését. Ebben az időben foglalta el a longobárd Liutprand Közép-Itáliát, aki ellen a pápa nyilvánvalóan nem kérhette Bizánc segítségét, ezért fordult a katolikus frankokhoz (Kis Pipin, Nagy Károly). A képrombolás tehát nagy szerepet játszott Kelet és Nyugat eltávolodásában, de Nyugat-Európa egységeseződésében, valamint a frank birodalom és az egyházi állam kialakulásában.

III. Leó fia, V. Konstantin (Kopronümosz) császár (741-775) a birodalom egysége érdekében először nem üldözte a képeket, de aztán még apjánál is kegyetlenebbül folytatta a képrombolást. Előírta, hogy aki képeket készít, vagy rejteget, ha püspök, vagy pap, letétessék, ha hívő, kiközösítsessék. Emellett inkvizíciós módszereket alkalmaztak a vallatásoknál, sokakat, főleg a szerzeteseket, akik soha nem hódoltak meg a képrombolásnak, megcsónkítottak, megöltek. Egyes területeken, például Trákiában egészen kipusztították a szerzeteseket. Számos, általunk szentként tisztelt egyházatyát (pl. Damaszkuszi Szent Jánost) bélyegeztek eretneknek és száműztek a birodalom távoli tájaira.

IV. Leó (775-780) atyja neveltjeként maga is képellenes volt, de felesége, a képtisztelő Eiréné hatására engedményeket tett a képtisztelő pártnak. Rövid uralkodás után meghalt, és fia helyett Eiréné uralkodott régensként. Eiréné szisztematikusan látott hozzá a képtisztelet helyreállításának. Először konstantinápolyi pátriárkának megtette Tarasziosz nevű államtitkárát. Tárgyalásokat kezdett a pápával egy egyetemes zsinatról, hogy a nyugati egyházzal közösen rendezze a vitás kérdéseket. Az első próbálkozását a képromboló katonai párt megakadályozta. Erre egy ügyes húzással kicserélte az egész fővárosi garnizont, ekkor már összehívhatta 787-ben a II. Níceai Zsinatot (VII. egyetemes zsinat). A zsinaton a pápai követek elnököltek, részt vett rajta valamennyi pátriárka és mintegy 350 püspök. Elvetették a képrombolást legalizálni hivatott zsinatokat, a Szentírásból és az egyházatyákból fényesen bizonyították a képtisztelet helyességét. Kifejtette a különbséget a csak Istennek kijáró *latreia* (imádat) és a szentek képét illető *proszkünészisz* (tisztelet) között, kihangsúlyozva, hogy a tisztelet is a képen ábrázolt személynek (Krisztusnak, szenteknek) szól. Ezt ma is így tanítjuk és valljuk.

A IX. században volt még egy erőltetett próbálkozása a képromboló pártnak, amikor elítélték a II. Níceai Zsinat határozatait és felújították a képrombolást. Azonban a nép zöme és a szerzetesek már a képtisztelők mellett álltak, ezért noha több főpapat is megkínóztak, megöltek, a mozgalom sikertelenségre volt ítélve. A végső győzelmet a képrombolás fölött a 843-ban, Konstantinápolyban aratták, ennek emlékére vezették be az *ortodoxia ünnepét* (nagyböjt I. vasárnapja).

Erdős Attila

25 ÉVES AZ ALBERTFALVI HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY ÉS ISKOLAMŰZEUM

Albertfalva – Budapest XI. kerületének déli része – 2004-ben ünnepelte 185. születésnapját. Legöregebb iskolája ebben az évben 177, az iskolához tartozó múzeuma pedig 25 éves. E múzeum 1980. március 15-én nyitotta meg kapuit, miután nagyon sok muzeális értékű anyag gyűlt össze az iskola alapításának 150. évfordulójára, 1978-ra. Ez az anyag az elmúlt években tovább gyarapodott. Mindenekelőtt a környezet bizalmát kellett megszerezni ehhez. A gyűjtés csak így teljessé lehetett. A múzeum egy-egy kiállításra egyre többeket készítetett arra, hogy régi emlékeiket a múzeumnak adományozzák. Az iskola vezetőjeként nem volt nehéz a tanulókat rávenni arra, hogy a felajánlott tárgyakat összegyűjtsék és behozzák az iskolába. A jubileumi kiállítás megszűnte után következett a rendszerezés, karbantartás, javítgatás szelektálás. A múzeum, két év múlva, egy régi felvonulási épületben kezdte meg munkáját. Ez az elhelyezés azonban nem volt megfelelő, a kiállított anyag állapota itt csak romlott. Ezt az épület nem kellő szigeteltsége okozta.

Az iskolatörténet kutatása során egyre világosabbá vált, hogy azt Albertfalva múltjának kutatása nélkül nem lehet megoldani. Megalakult a múzeum Baráti Köre, melynek tagjai részben albertfalvi óslakosok voltak, részben olyan segítőkész emberek, akik ismereteikkel, tudásukkal nagyon sokat tudtak segíteni e munkában. Sajnálattal kell megemlíteni, hogy az említettek többsége már meghalt. Az állandó kiállítások ebben az épületben jöttek létre. Az épület abból a szempontból előnyös volt, hogy iskolánk udvarán helyezkedett el, így könnyen volt látogatható. Rossz állapotán kívül viszont hátránya volt az is, hogy a benne lévő zsúfoltság miatt szinte áttekinthetetlen volt a kiállított anyag. A tanulók által összegyűjtötteket csak éppen a tanulók nem tudták kellő mértékben látogatni, tanulmányozni, mert a helyhiány megakadályozta őket ebben. A helyzetet mielőbb változtatni kellett.

E sajnálatos körülmények 11 évig tartottak. Ekkor szabadult fel az iskola melletti, valamikori igazgatói lakás, melyet 1930-ban építettek fel. Ezzel együtt készült el Albertfalva állami elemi iskolája a mai Albertfalva u. 9-11. szám alatt. Ez ekkor

földszintes, hat tantermes volt. A volt igazgatói lakást 1991. szeptember 23-án foglaltuk el, mely két éves átépítés után vált alkalmassá a múzeum céljaira. Az új épület igen sokat segített abban, hogy mindennek megfelelő helye lehessen, megszűnjenek a szűkös körülmények. A múzeum pincéjét 1993 végére sikerült elfogadható állapotba hozni, mellyel további területeket nyertünk. Ezzel a múzeum teljes területe 200 négyzetméter lett. A pincében is kialakítottuk az állandó kiállításokat 1994-re, Albertfalva születésének 175. évfordulójára. Az elmúlt 25 évben kb. 60 nagyobb eseményt rendeztünk itt és 36 olyan kiállítást, melyek ezekhez kapcsolódtak. Voltak kiállításaink a múzeumon kívül is, melyek igen sikeresnek bizonyultak. A kiállítások alkalmával közreműködtek múzeumunkban képzőművészek, iparművészek, kézműves-mesterek, könyvkiadók, bábkészítők, könyvtárak más múzeumok, plébániák, polgári körök. Az ő közreműködésükkel az iskola nevelői tapasztalatcserén is részt vettek. Megjelent a múzeum támogatásával három könyv Albertfalváról, valamint egy ezredfordulót köszöntő képes naptár is. E kiállításokról és eseményekről készült fényképeket albumok őrzik. Ezek alapján nyomon lehet követni a múzeum munkáját az elmúlt időszakról. Helyet ad a múzeum baráti találkozók megrendezésére, kisebb összejövetelek megtartására. Segítséget nyújt egyetemistáknak, főiskolásoknak ahhoz, hogy disszertációjukat itt írassák meg. Emelte a múzeum rangját, megtalálhatóságát az a tény, hogy 1998-ban „MUZEUM” táblát tetethettünk ki az Albertfalva utca – Fehérvári út és Sáfrány utca közötti szakaszának – két végére. A múzeum látogatottságával kapcsolatban elmondható, hogy évi viszonylatban 400-500 főre tehető azok száma, akik megtekintik a kiállított anyagot. A látogatók zömét tanulók teszik ki. Általában osztályközösségek, napközis csoportok, szakkörök keresik fel a múzeumot. Nyáron a kerületi napközis tábor rajai jönnek, és így a kerület minden iskolája képviselteti magát.

Többször fordult elő az elmúlt időszakban, hogy felettes szervek a múzeumot el akarták innen költöztetni. Eddig ezt sikerült megakadályozni, sikerült elfogadtatni azt, hogy iskolamúzeumi és helytörténeti jellege miatt erre itt, és csak itt lehet szükség. Reméljük, hogy a jövőben is e szempontokat vesszük figyelembe.

Beleznay Andor a múzeum vezetője

Passió

Merre nézek csak hideg fény
Hatja meg a lelkemet
De mikor elékezik hozzád
S meleg járja át szívemet

Óhajtva óhatatlanul
megdermedek
Mikor látom újra
Kín szenvedésedet

Bárcsak én átélném
Mit te minden percben
Ahogy ezen világon
Bűnt követ el a lelkem

Lógnék veled a kereszten
Mint lator a bűneiért
De ehelyett köztük vagyok én is
Ki felelős földi halálodért

Bál

Ezer halvány arc
Gyertyafényes pompaharc
Kin az éjszakában
Valahol a csatornában

Gyertya serceg a mélyben
Egy másik világ bölcséjében
Míg mi táncolunk javában
Fenn a Bálban.

Hermann János versei

AZ ÉLET KOCSIJA... CSER LÁSZLÓ (1914-2004) JEZSUITA MISSZIÓS PAP ÉS KÖLTŐ EMLÉKEZETE

„Az élet kocsija a föld. Sietve vágat az Égi Mezőn. Gyors ez a kocsi, mert lovai gyorsak és jaj lenne, ha egy is elesne. Az élet kocsija a föld és a kocsi három lova közül az egyik a Hit.

Hit nélkül hova zuhanna a föld? Nem a hit röptí-e tova és tartja magasban?

Az élet kocsijának második lova a Remény. Felemelt fejével tekint a csillagok közé, beissza tekintete a csillagokat és csillagszemmel tekint még a csillagnál is messzebb....

...A harmadik ott középen a Szeretet. Szelíd és erős. Szügyén megfeszülnek a szíjak és a lomha földet szakadatlanul húzza, tudva, hogy elfárad kétoldalt a Hit és Remény, ha megtorpan és kidől (közülük) a Szeretet.

Vágat az Élet Egén ez a csodálatos szekér, ez a hármast fogat és bent a kocsiban ott dobog az Élet....” (Részlet az Útközben c. könyvből)

Írásom címválasztását indokolja, hogy Cser László az Élet szekere folyamatosan úton volt Tamásitól Kínán át a New York állambeli St. James-ig. Az idézetben szereplő három paripa sohasem rogyott meg szorgos és küzdelmes Istennek szentelt

életében. Hálás lehetek a Gondviselésnek, hogy életem egy időre e kocsni nyomvonalával találkozott és, ha más minőségben is, de követhette azt.

A történet ott kezdődik, hogy 1992-ben kutatói ösztöndíjjal a New York-i Állami Egyetem egyik egyetemi kutatóközpontjába Stony Brook-ba, Long Islandre kerültem. A néhány hónap, amit egyedül töltöttem azt a célt is szolgálta, hogy előkészítsem a család kiérkezésének feltételeit, mindenekelőtt keressek egy kisebb, önálló lakást. A helykeresésnél számos szempontra kellett figyelnem pl. az egyetemtől való távolság, a helység lakóinak összetétele, közlekedés, iskola, bevásárlóközpont és persze a templom közelsége. Így találtam rá a kb. 6 km-re nyugatra fekvő St. James falura, ahol azonnal feltűnt a hatalmas katolikus templom. A falut, mint kiderült katolikus ír, olasz, lengyel és kisebb részben lutheránus norvég bevándorlók alapították, akik az évek során annak rendje módja szerint összeolvadtak, így lehetett látni szeplős, vöröshajú „De Sica-t” ill. sötéthajú, kreolos „O'Donnel”-t.

A katolikus templom értesítőjében meglepődve láttam a Father Ladislaus Cser nevet. A név olvasatán azonnal felrémlett, hogy itt feltehetően nem egy harmadik generációs leszármazotról van szó. Felkerestem hát az akkor 78 esztendőes atyát és öröm volt hallgatni megőrzött, választékos magyar beszédét. Életútjáról akkor még csak keveset tudtam meg, a verselés pedig szóba sem került. Viszont jelenléte komolyan hozzájárult, hogy itt vertünk tanyát. Hozzájárhattunk magyarul gyönni, néha kicsit beszélgetni. Gyóntatni séta közben szeretett. Körbesétáltuk a templom környékét, a kis parkot, a parkolót és addig minden könnyedén előjött. Magyarok és kínaiak jártak hozzá, hogy anyanyelven gyónjanak. Nyugodt, derűs egyénisége jó hatással volt ránk, biztos pont volt az ott töltött évek alatt. Hagyományosan a kora reggeli misét tartotta, amire persze ritkán értünk oda. Ottlétünk alatt 1995-ben tartotta aranymiséjét, amire a plébánia szép ünnepséget rendezett és a néhány magyar meghívott között mi is jelen lehettünk.

Életéről, verseiről többet már idehaza tudtam meg. Mégis kalandos életútja kevéssé ismert, szinte filmre kívánczik. Egy korábban megjelent önéletrajzi elbeszéléséből nyújtok most át egy önkényes kivonatot.

Cser (Stockinger) László 1914-ben született a Tolna megyei Tamásiban, német eredetű iparoscsaládban. A pécsi „Pius” jezsuita gimnázium elvégzése után, 1933-ban lépett a rendbe; a novíciusi éveket Budapesten töltötte és közben filozófiát tanult. 1939-ben saját kérésére a kínai magyar misszióba (Támingba) küldték, ahol akkor tíz felszentelt atya és öt testvér dolgozott. Ez a misszió Észak-Kína Hopei tartományának déli csücskén terült el, amit korábban a franciák alapítottak.

Kína már gimnazista korában érdeklődésének előterébe került, Kínát bemutató kiállítást szervezett a Tamingi Magyar Misszió által küldött relikviákból. 1939-ben, röviddel a világháború kitörését követően, Triesztben szállt hajóra és a Szezei-csatornán, Szingapúron Hongkongon át jutott Sanghajig, álmai utazásának célpontjáiig. A „mandarin” nyelvet a Pekingi Chabanel nyelviskola nemzetközi jezsuita közösségében sajátította el. Közben könyvet írt Pekingi séták címen a Franklin Kiadó gondozásában, ami komoly könyvsiker lett, idehaza 1940-ben. Kétéves nyelvtanulás után a Tamingi Magyar Missziók előjárói elemisták hitoktatására, majd középiskolások és szeminaristák tanítására jelölték ki. Ezt követően teológiát tanult Sanghajban, ahol nemzetközi jezsuita fiatalság vette körül és nemzetközi jezsuita tanári kar. Ekkora már Kína Mandzsúriától Sanghajig a megszálló japán csapatok kezében volt és ellenőrző japán tisztek jelenlétében tartották ünnepeiket, így a karácsonyt is. A tiszteket meglepte, hogy a máshol ellenségek itt, mind keresztények testvéri együttérzésben voltak egymással. A harmadéves teológusokat a tiencsini francia misszióba küldték. Itt szentelte pappá a tiencsini kínai egyházmegye püspöke, 1945. június 8-án. A szentelési ünnep puskaropogás zavarta meg, a kínai gerillacsapatok a megszálló japán csapatokat lőtték a fejük fölé. Élményeit közben hazafelé „árasztotta”. A Magyar Rádióban olvasták fel cikkeit, Márai Sándorral pedig a kínai költészetéről váltott nyílt levelet a Pesti Hírlapban. A negyedik teológiai év végén Sanghajban diplomázott, 1946-ban. Ezt követően majd három évig, mint misszionárius a japánoktól elhagyott, kínai kommunistáktól megszállt tamingi misszió területén dolgozott. Ott főként a Chien-Chuang nevű faluközpontba küldték előjárói, misézett, gyóntatott és áldoztatott, keresztelt és esketett, beteget látogatott, foglalkozott a „hitűjoncokkal”. Eleinte kápolnában jöttek össze, de később a népi demokrácia kisajátította ezeket a kis épületeket és családoknál találkoztak. Sötétedéssel érkeztek, hajnalban világosodás előtt miséztek, a nappal elrejtőzve töltötték, hogy ne hozzanak bajt a hűséges keresztényekre. Jöindulatú párt-emberek figyelmzettették, hogy elfogatásukat megszavazták, kivéte, ha önként elmennek. Ekkorra a helyi misszió épületének felét már megszállták a népi demokrácia emberei. A napi misét megzavarták, cigarettázva körülvették őket, és gúnyolták „babonás hitükért”. A hívek ezt követően éjszaka lopakodtak a szobájába, ott gyóntak vagy imádkozták a rózsafüzért. 1947-ben visszatért a tamingi misszióközpontba, de már ott is nagy volt a fölfordulás, a jezsuita Apostoli Prefektust, Szarvas Miklóst népbíróság elé állították, bántalmazták. A magyar jezsuita misszió sorsa ezzel megpecsételődött, hamarosan az összes atyát kiutasították.

Cser László még ezelőtt elhagyta Tamingot. A kalocsai nővéreket kísérte el, akik előtte tanítottak, árvaházat és aggod menhelyét vezették, és akiket népbíróság elé akartak állítani. Kalandos úton kínaiaknak öltözve hajnalhasadás előtt hagyták el a várost.

Az amerikai missziós területén állítottak föl számukra egy menekülttábor, majd Pekingben telepítették le őket. Itt végigélte a város kiéheztetését, a kommunista hadsereg megszállását -- és látta, amikor Mao Ce-tung a városban végigvonult kíséretével az utcákon. A város elfoglalása után Tiencsinbe került a jezsuita egyetemre tanítani. Később a népi kormány lefoglalta az egyetemet, a külföldi, tanárokat nem engedte tanítani, és végül itt is megkapta a kiutasítási parancsot.

Előjárói ekkor Amerikába irányították azzal a céllal, hogy onnan küldjön anyagi segítséget, de 1949-ben az év végéig az összes külföldi misszionáriusnak el kellett hagynia Kínát.

1949 nyarán egy kis gőzös fedélzetén gyékénydarabokon üldögélő tömeg között, jutott Hongkongba jutott, majd a nyár vége már Bostonban érte. Ekkor harmincnégy éves volt, tíz éve nem járt itthon és még negyven évnek kellett ehhez elteltie a rendszerváltozásig, mivel a volt missziós papok nemkívánatosak voltak egészen a legvégsőbb időig. Az amerikai földrészen először a kanadai Torontóba hívták, ahol élete első (!) magyar szentbeszédét mondhatta el. Fél évet töltött a torontói Szent Erzsébet magyar templom mellett, majd híre jött, hogy a dél-ontarioi dohányvidéken, a háborút követően a délvidéki

területekről odamenekült családok magyar papot kérnek lelki gondozásukra. Szervezőmunkájának eredményeképpen 1950. Újév napján a déli magyar misén kihirdette az örömhírt: a püspök engedélyezte a magyar egyházközség megszervezését és templom építését. A templom tervét személyesen skiccelte le és már a kész, neoromán stílusú tervvel ült le az építésszel. A magyarok Szent László-templomát Courtlandon 1952. Szent László napján az ontarioi London megyéspüspöke szentelte fel. Mára ez az egyetlen templom az egész észak-amerikai kontinensen, amelyben magyar ereklye van; Árpád-házi Szent László király ereklyéjét a Szentszék adományozta az emigrációban élő magyarság „lelki és hazafiúi erősödésére.” Közel öt évet töltött itt, majd Amerikába helyezték. Itt néhány éven át gyakran váltott plébániát, mindig odahelyezték, ahol a magyarok között a legnagyobb szükség volt lelki megerősítésükre. A vándorlások közben súlyos gyomorbántalmi miatt Long Island-re, egy jezsuita közösségbe küldték, úgymond, gyógykezelésre. A hatalmas kastélyt egy dúsgazdag család az amerikai jezsuitáknak ajándékozta és innen járt a környékbeli amerikai egyházközségekhez kiséget. Fokozatos gyógyulása után Garden City-ben négy évig, Northporton hat éven át szolgálta a híveket. 1970-ben került élete utolsó szolgálati helyére St. Jamesbe, ahol végül is találkozott az életutunk.

Tavaly karácsony táján szomorúan értesültem róla, hogy április 6-án 90. életévében hunyt el New Yorkban és ma az Aurisville-i Provincia temetőjében pihen több magyar jezsuita között.

Költészetéről korábban itthon semmit sem hallottam. Pedig már korán elhivatottságot érzett az írásra, Babits Mihály is, akinek rokona volt (nővére a költő öccsének, Babits Istvánnak lett a felesége), biztatta a verselésre. Erre így emlékezett: „Babits betegsége idején gyakori vendég voltam vérmezei lakásukban. Megmutattam verseimet. Mosolygott, és azt mondta: „Ha gyerek tudsz maradni, akkor költő lesz belőled.” Aranyt ajánlotta. Nem követtem, én Adyt szerettem abban az időben.” Termékeny alkotó volt: elmékedései, versei 22 kötetben jelentek meg nyomtatásban.

Szabó Ferenc írta az Új Emberben: „Cser László költeményei Isten jelenlétéről vallanak ebben a szekularizált, Istentől távol élő világban, amikor az emberek felejtik az Egyetlen Szükségést. Alig érezzük a költőnél a mai ember küzdelmes hitét, a sok-sok tragédia, szenvedés miatti háborgást; legtöbbször távol a napi eseményektől, a változó világ zibongásától, a biztos hit és a töretlen reménység hangján szólnak énekei. Cser prózai elmékedéseiben is, miként verseiben, érvényesül az ignáci elv: "mindenben Istent keressék".

1994. karácsonyán Cser atya megkért, hogy hozzak haza egy kisebb csomagot Bp-re. Ekkor tudtam meg, hogy verseket ír. Megkért, hogy ne bontsam ki, és én ezt tiszteletben tartottam. 1998-ban feleségem pécsi rokonaival éppen a volt jezsuita „Pius” templomba mentünk misére. (a régi gimnázium és parkja ma a Bölcsészstudományi Kar része). A bejáratnál nagy örömmel Cser László verseit kínálták, egy kis vékony kötetet, amiben időskori versei voltak, talán éppen azok közül, amelyeket én hoztam haza.

Ebből egyet közreadok, ami minden időszakban, de Nagyböjtben különösen érvényes:

Alkalom

Imára minden
alkalmat kínál
nézd a sirály
ég felé repül
nézd a napfényt:
a földön elterül
nézd a vidéket:
él, örül

Magadba nézz
és tőled messze
aztán vissza közeledbe:
az Isten jó, megérintett
szeret az Isten,
(hát) viszont szeresd.

Felhasznált források:

Szabó Ferenc: Cser László jezsuita költő halálára, Új Ember, 2004.04.25, LX. évf. 17. (2907.)

Cser László: Útközben (Bécs, 1962, Korda Kiadó. 1997)

Cser László: Versek (magánkiadás, Pécs, 1998)

Cser László: Nekrológ. Önéletrajz, 1965

In: Szabó Ferenc (szerk.): Magyar jezsuiták vallomásai I-II.

Terebess Ázsia E-Tár: <http://www.communio.hu/ppek/k73.htm>

Dormán György

VISSZAEMLÉKEZÉS BÁLINT SÁNDORRA

Gimnáziumi és egyetemi éveim felejthetetlen színfoltja Bálint Sándor szegedi néprajz tudóssal és professzossal való rendszeres találkozásom a mostoha 1950-es években. A Szeged-környéki falvak és tanyavilág vallásos népi szokásainak fáradhatatlan gyűjtője és kiváló ismerője volt, akit a hatalom keresztény elkötelezettsége miatt 1951-ben megfosztott egyetemi tanári posztjától. Evangéliumi szegénységben, hallgatólagosan megtúrt kutatóként, szerencsétlen családi körülmények között élte napjait, töretlen hittel és napi szentáldozással. A Szegedi Pedagógiai Főiskola menzájára járt ebédelni. Amikor kopott ruhájában, szerényen és kissé félszegen megjelent az ebédlő asztalánál és óvatosan maga elé tette a párolgó levest, a Főiskola oktató személyzete és családtagjai (így jómagam is) nagy tisztelettel igyekeztünk a közelében helyet foglalni. Ízes „szögedies” kiejtéssel kezdett el mesélni, kifogyhatatlan anekdota tárából özönlöttek a történetek, szó szerint idézte a kihálófélben lévő népi mondákat, verseket, a mély népi vallásosság megannyi megnyilvánulását, amelyekről abban az időben nem volt „divatos” beszélni. Karizmatikus egyéniség volt, aki be tudott férközni az egyszerű emberek szívébe. Őszintén és lelkesen megnyíltak előtte, mert képes volt megtalálni „hullámhosszukat”. 1980-ban Budapesten halt meg, a Bertalan Lajos utcánál autó ütötte el. Teste a Szeged-Alsóvárosi temetőben nyugszik – nem túl messze édesapám sírjától. Amikor Szeged járok a temetőben, Bálint Sándor sírjánál is tisztelegni szoktam. Népiesen faragott, művészi, de egyszerű sírkeresztje hűen tükrözi valódi egyéniségét.

Közben rájött a világ, hogy Ő a magyar szellemi élet egyik kiemelkedő XX. századi egyénisége, szobra ott áll a Szeged-Alsóvárosi templom előtt. *2005-ben pedig elkezdődött boldoggá avatási eljárása.* Felemelő érzés megtapasztalni, hogy az 50-es évek sötét világában meghúzódó rejtett értékek ma felszínre kerülnek, a pislákoló mécses lángjából fáklya lobban.

Kesselyák Péter

AMERIKAI ÚTINAPLÓ KIRÁNDULÁSOK A GRAND KANYON MELLŐL II.

Újabb kirándulásra indulunk, mai célunk a Monument Valley, amit sokszor a világ nyolcadik csodájának is neveznek. A teljes napra tervezzük a kirándulást, mert jókora távolságot kell megtennünk, és ott is szeretnénk alaposan körülnézni. A már ismert úton indulunk el, elhaladunk a Grand Kanyon „innenső” bejárata mellett, és hamarosan ráfordulunk az oda irányuló országútra. Egy feltűnően olcsó benzinkutat fedezünk fel, ahol megtankolunk. Mint már annyiszor elmeséltem, most is újra és újra mondanom kell, hogy az út környezete csodálatos. Jobbra-balra nagyjából egyforma halmok tűnnek fel. A formájukat hogyan is jellemezzem. Talán az a legtalálóbb, ahogy Béla barátom mondta: „Látod otthon nálunk létezik a százlábú, ez a vidék meg a százkeblű.” A halmok különböző színekben pompáznak, bár messze nem olyan széles színskálán, mint eddig ezt többször is tapasztaltuk. Ezek a halmok valójában bányáknak is tekinthetők lennének, mert a különböző ércek, amelyek a színeket determinálják, szinte a felszínen vannak. Kitermelésük nagyon egyszerű és olcsó lenne. De nem lehet, illetve nem szabad itt bányászni! Ennek fő oka, hogy ez a terület, ami Utah, legnagyobb része (és más uniós államok területére is áterjed), a navajo indiánok földje, rezervátuma. A másik ok ebből fakad, mert a rezervátum maga természetvédelmi terület, nemzeti park, amelyek területén nem szabad a természethez „hozzányúlni”. Ennek már eddig is számtalan jelét láthattuk, tapasztalhattuk. Ahogy hallottuk, és részben tapasztaltuk is, az őslakosok főleg kézművességből élnek, ajándéktárgyaik árusítását is maguk végzik. Ezért az utak mellett sokszor állnak a sátrak, ahol portékájukat kínálják. Bár itt, ezen a vidéken még sokkal változatosabb a kínálat, mint a Grand Kanyonhoz vezető úton, továbbra sem vásárolunk, inkább csak bámészkodunk. Mindenesetre jól derülünk az út menti reklámokon. Megkísérlem leírni mindezt: tehát haladunk az úton, amikor jobbra, mint egy út információs tábla feltűnik a szöveg: a nagyfőnök szeret Téged, és szívesen lát, térj be hozzánk. Tovább megyünk, és miután már elhagytuk a lehajtót, néhány száz méterre újabb tábla: a nagyfőnök még mindig szeret Téged, és szívesen lát, térj le az útról és gyere vissza hozzánk. Tovább megyünk, újabb tábla: Utolsó lehetőség, hogy visszafordulj, mert a nagyfőnök még mindig szeret. Amerre csak jártunk az indián sátrak, elárúsítóhelyek hatalmas kiírásokkal jelezték, hogy nyitva vannak, az angol „open” felírással. Béla meg is jegyezte, nem navajoknak kellene őket hívni, hanem „Open indiánok”-nak. Eme kis eszme-futtatás után térjünk vissza kirándulásunkhoz az útra. A halmok lassan elmaradoznak, és Béla „kedvenc” elágazásához érünk. Itt fordulunk jobbra. A táj egy kicsit ridegebbre vált, a sziklás-vöröses talajon csak itt-ott egy-egy bokor található. Az út nyílegyenes, hosszú mérföldekre belátható. Végre feltűnedeznek balra a távolban a sík területről hirtelen kiemelkedő furcsa alakú sziklák, jelezve, hogy közeledünk célunkhoz. Egy viszonylag nagyobb településre érünk, ahol már jelzi az útjelző tábla a Monument Valley-t. Itt történt amerikai utunk egyetlen balesetveszélyes helyzete. Egy kerékpáros vágott autónk elé, de Béla gyors reflexe segített, és időben megálltunk. Még csak egy baleset hiányzott volna, még ha nem is mi lettünk volna a hibásak! De, hála Istennek, nem történt baj, és folytathattuk utunkat. Most már jobbra-balra a képekről ismert, jellegzetes tájat látjuk. Kopár vidék, egy-egy satnya bokor zöldell itt-ott, és az enyhén vöröses talajból hirtelen sok száz méteres furcsa alakú rózsaszín, vörös és lila árnyalatú sziklák emelkednek ki. Nem tudom érzékeltetni jobban a tájat, ezért a „kanyonok földje” útkönyv idevonatkozó részét idézem:

„A Monument Valley-t (Emlékhely-völgy) gyakran a világ nyolcadik csodájaként emlegetik, s ha nem is az, de nagyon közel jár hozzá. Az eget verdeső sziklatornyai, az erózió által véletlenül békén hagyott hatalmas, négyszögletű alakzatok, a rózsaszínű homokkő alkotta csúcsok olyan szépséget árasztanak, amely tiszteletet és alázatot ébreszt az emberekben. Nem véletlen, hogy a navajo rezervátum kellős közepén lévő tájat megszámlálhatatlan fényképfelvétel tette halhatatlanná, amelyek megpróbálják az egészen egyedülálló fény- és színhatásokat megragadni hajnalban és naplementekor ezen a 65x 80 km

nagyságú területen. Erős fantáziára van szükség ahhoz, hogy elképzeljük: egykor, több millió évvel ezelőtt, az Emlékhely-völgy egésze olyan magas, egybefüggő fennsíkot alkotott, mint amilyenek a ma is látható és valóban lenyűgöző hegycsúcsai.

Az egész környék egy olyan vad, rideg és elementáris erejű tájba simul, amely kiemeli az évmilliók alatt a természet által faragott szikla alakzatokat. Az Emlékhely-völgy sziklakatedrálisai rezzenéstelenül és mozdulatlanul szemlélik az idő múlását.

Az Emlékhely-völgyet jellemző vörös színű köveit a különböző atmoszferikus hatások alakítják. Színe napközben is változik, reggel és este égővörös, napközben sárgás, míg kísértetiesen fekete színt ölt éjszaka.

Az Emlékhely-völgy tágas térségeit a fizika törvényeit meghazudtolni látszó függőleges oszlopok és ragyogó, vörös sziklák jellemzik. Sajátos alakjaik és jellemzőik ihlették a névadókat. Így a nevek is az egyediségüket hangsúlyozzák: Kastély-szikla, Totemoszlop, Három nővér és Nagyfőnök, hogy csak néhányat említsünk a sok közül.

Jelenleg mindössze néhány navajó pásztor próbál megélni itt, s erőfeszítéseiket csak rendkívül csekély siker koronázza. Egykor azonban több száz anaszázi élt ezen a környéken, akik sikerrel oldották meg a víz krónikus hiányából adódó problémákat.

A rendkívül ügyes anaszázi apró gátakat építettek a földjeiken időnként rajtaütésszerűen keresztülfutó vizek kordában tartására, amelyekkel az esők után rövid ideig öntözni tudtak.

Az Emlékhely-völgy őslakosai ilyen módon az általuk épített csatornák mellett kisebb földterületeket tudtak művelni, s öntözni tudták kukorica-, bab- és egyéb ültetvényeiket. Az ezen a tájon először megtelepülők több száz kisebb települést hagytak hátra emlékül. Az anaszázi falvak általában kicsik és meghittek voltak: elszigetelt kanyonokban és a szurdok falain lévő, szinte láthatatlan hasadékokban alakították ki otthonaikat. Ma ennek a civilizációnak már csak kevés nyomát találhatjuk.

John Ford 1939-ben fedezte fel ezt a tájat és tette világhíressé. Sok száz, esetleg ezer filmet is forgattak itt, ezek közül az első a híres Vörös Felhő volt. A western filmekben néha felismerhető e táj, amikor John Wayne lovagol a tájon.”

A kétsávos országút mentén többször is megállunk. Itt nincs parkoló kialakítva, de a „padka” széles, és a forgalom is igen gyér, senkit sem zavar az álló gépkocsi. Nézelődünk, fotóztatunk, aztán nekiindulunk, hogy a nemzeti park belsejébe hatoljunk. Megváltjuk a belépőt, és hamarosan a „Visitor center”-be érünk. Körülnézünk, és a további utat tervezzük. Itt azonban meglepetés ér bennünket. Mondják, és figyelmeztető táblákon is írják, hogy innen tovább menni csak megfelelő felszereléssel ajánlatos, személygépkocsival nem. Itt derül ki, hogy a nemzeti park belső részén nincsenek kiépített utak, csak a talajból kivájt „földutakon” lehetne autózni. Ez viszont tapasztalatot és megfelelő autós felszerelést igényel. Nekünk egyik sincs, ezért úgy döntünk, hogy itt eltöltünk egy órát, aztán visszafordulunk. Látjuk is a kilátóról, hogy egy-két személyautó csúszkál az úton. Nem véletlen volt tehát a figyelmeztetés, és mi is jól döntöttünk. Itt a Visitor Centerben egy érdekes kiállítás látható a környék múltjáról és történelméről, amit megnézünk, és lassan indulunk „haza”. A hazaút teljesen sima volt, semmi érdekes nem történt. Azaz mégis. Amikor már elhagytuk a Grand Kanyon oldalát, a szálláshoz egy emelkedőn haladtunk. Már naplemente volt, és a horizonton egy hatalmas szarvasbika vonult keresztül az úton. Szinte giccses volt a kép: a lemenő nap sötétvörös sugarai között a sötétbe hajló úton egy hatalmas, agancsos szarvas. Sajnos nem tartott soká a jelenet, nem is sikerült lencsevégre kapnom. Béla gyorsan fékezett, levette a sebességet, hogy ne zavarjuk meg az állatot. Mikor odaértünk, a szarvas mintegy öt méterre álldogált az út mentén a fák között, és szinte unottan nézegetett minket. Innen már tíz perc alatt elértük szállásunkat. Gyorsan mentünk még egyet úszkálni. Sietni kellett, mert ahogy ment le a nap, egyre inkább hűlt a levegő. A következő nap (ez volt itt az utolsó napunk) megnéztük a csak busszal és gyalog bejárható részeit a Grand Kanyonnak. Mellesleg utánaéztünk a „szarvas ügy”-nek. Itt az út mentén az erdőben, az úttól mintegy száz méterre volt egy istálló, ahol legalább öt-hat szarvas éledélt. Ezek sétálgattak időnként az útra vagy az út közelébe. Megszokták az emberek és az autók közelségét is, ezért nem izgatta előző esti szarvasunkat jelenlétünk. Lassan búcsúznunk kell ettől a különös világtól, nemcsak a Grand Kanyontól, hanem a kanyonok földjétől is. Holnaptól már egy más világ következik, indulunk neki a sivatagnak.

Madaras Gábor

ELMENT AZ UTOLSÓ FATIMAI LÁTNOK

2005. február 13-án vasárnap délután a coimbrai karmeliták kolostorában elhunyt Lucia de Jesus dos Santontos, ismertebb nevén Lucia nővér, akinek 1917-ben a Szűzanya megjelent. Lucia 1907. március 28-án született a portugáliai Aljustrelben. Szülei hat gyermeke közül ő volt a legkisebb. Mélyen vallásos családban nőtt fel, alig hét éves, amikor először járul szentáldozáshoz. Testvérein kívül a korban legjobban hozzá illő unokatestvéreihez fűzte a legmélyebb barátság. Jácinta és Ferenc, a két rokonyerék együtt pásztorokodott a Liszabontól 130 kilométerre északra fekvő Fatima határában elterülő mezőn, amikor a Szűzanya a három tizenéves kisgyerekeknek megjelent, először 1917. május 13-án.

A három gyermek közül Lucia kivételezett helyzetben volt, a Jelenés mindhármuknak megjelent, de személyesen csak hozzá szólt és beszélt.

Ezeket a jelenéseket megelőzte egy korábbi csoda, ugyanis egy évvel korábban, 1916 tavaszán három pásztorgyermek egy ifjút pillantott meg a mezőn, aki a béke angyalának nevezte magát és buzgó imádságra biztatta őket. Később az angyal Portugália őrzőangyalaként mutatkozott be, majd szeptemberben mindhármukat meg is áldoztatta.

1917. májusában a szent Szűz érte a gyerekeket, hogy imádkozzák a rózsafüzért és fél éven át minden hónap tizenharmadikán jöjjenek el hozzá.

Mint a legtöbb hasonló esetben, az egyház először meglehetősen szkeptikusan fogadta a jelenésekről szóló híreket. A negyedik jelenés idején el is zárták a gyerekeket, de a Szűzanya hat napra rá megjelent a szomszédos Valinhosban nekik. Később, 1956-ban, mi magyarok ezen a helyen építettünk kápolnát.

A völgyben már 1918-ban épült egy kis kápolna, amihez 1924-ben kórház és lelkigyakorlatos ház is kapcsolódott. 1928-ban kezdték építeni a ma is látható bazilikát. Két évre rá, 1930 október 13-án hirdette ki a lelriai megyéspüspök a jelenések természetfölötti jellegét és engedélyezte a Fatimai Szűzanya tiszteletét. Hogy az évek alatt mennyire megváltozott az egyház véleménye a csodálatos jelenésről, jól példázza, hogy 1931. május 13-án a teljes portugál püspöki kar elzarándokolt Fatimába, és följánlották az országukat a Mária Szeplőtelen Szívének.

A második világháború után XII. Pius pápa megkoronázta, az azóta 3000 drágakővel díszített szobrot és elrendelte Máriának, mint a Világ Királynőjének a tiszteletét és ünnepét.

Ma, a kilencven évvel ezelőtti lakatlan völgyben tízezer lakosú kisváros található, több mint hatvan szerzetesházzal, sok szállodával. A város nagyságához mérten, igen sok, mintegy 3000 diák tanul Fatimában a három nagy gimnáziumban. Lourdes után a világ második legnagyobb Mária kegyhelyét évente átlagosan négymillió zarándok keresi fel.

A Boldogságos Szűz a jelenések alkalmával három dolgot kért.

1. A rózsafüzér mindennapi imádkozását, valamint imákat és engesztelést a bűnösök megtérésért.
2. Mária Szeplőtelen Szívének tiszteletét, különösképpen az engesztelő úgynevezett elsősombatot megtartásával.
3. A pápa ajánlja fel a püspökök kollégiumával együtt a világot, Oroszország külön megemlítésével Mária Szeplőtelen Szívének, és ezt a felajánlást ezután többször tudatosítsák.

Külön kell szólnunk azokról a feljegyzésekről, ami a katolikus egyház történetébe, mint a „Fatima három titka” vonult be. Ezeket a titkokat 1917 július 13-án közölte a Szűzanya a látnokokkal. Mivel Jácinta és Ferenc még 1919-ben, valamint 1920-ban meghaltak, Lucia egyedül maradt a titkokkal. Ő az első két titkot még 1941-ben közölte a lelriai püspökkel, aki eljuttatta azokat a Vatikánba. Ezt a két titkot Schusztler milánói bíboros hozta 1942-ben nyilvánosságra. Az első titok a pokol látomásáról szól, és azokról a bűntetésekről, mely az emberre vár, ha nem hallgat a Szűz Mária intelmeire. A második titok már a fatimai üzenetekből is megismerhető, ez a Mária Szeplőtelen Szíve tiszteletének kinyilatkoztatása.

Rejtélyesebb a harmadik titok sorsa és szövege. Zárt borítékban 1944-ben juttatták el a Vatikánba, ahol csak tizenhat év múltával olvasta el XXIII. János pápa. A titok tartalmát a pápán kívül csak néhány bíboros, így Ottoviani és Ratzinger ismerte. Sokáig úgy gondolták, hogy ez a titok csak a hitre vonatkozik, ezért hatott a meglepetés erejével tartalmának 2000-ben a nyilvánosságra kerülése. A szöveg meglehetősen bonyolult van fogalmazva, szimbólumokkal és jelképekkel van teli. Ebből kis jóakarattal kibogozható és kiolvasható II. János Pál pápa ellen elkövetett merénylet is, ami éppen a jelenések évfordulóján 1981. május 13-án történt.

Lucia nővér életének utolsó éveit nagy tisztelet övezte, de már teljesen vakon élt a karmelita nővérek coimbrai kolostorában. 2003. őszén dr. Erdő Péter bíboros úr vezetésével kis papi küldöttség látogatta meg a már matuzsálemi korú apácát. Arra a kérdésre, hogy mit üzen a magyar papságnak azt válaszolta: „Legyenek szentek.” Később hozzátette: „Mindannyiunknak szentté kell lennünk, senki sem kivétel.” Lucia nővér hosszú életében szentségi életről tett tanúbizonyságot. Méltán foglalja majd el a későbbiekben a kanonizált szentek között az őt megillető helyet.

Sümegh László

„ATTÓL TARTOK, HOGY EURÓPA ELPUSZTUL”

Rocco Buttiglione, olasz EU-ügyi miniszter 2005. március 3-i Népszabadságban fejtette ki nézetei Sárközy Júliának. Az interjúból az Új Ember is közölt részleteket.

Buttiglione 1948-ban született az olasz csizma sarkában, Gallipoliban. Filozófus, 2001 óta Olaszország Európa-ügyi minisztere. A nőkről és a homoszexuálisokról vallott nézetei miatt az Európai Parlament nem tartotta Rocco Buttiglionét alkalmasnak arra, hogy ő legyen az unió szabadságjogi tárcájának biztosa.

A Brüsszelben megbukott politikustól megkérdeztük: valóban barátja II. János Pál pápának?

Büszkén mondhatom, hogy én voltam a lublini katolikus egyetem erkölcs-filozófia professzorának, Karol Wojtylának az utolsó asszisztense. Filozófia szakos hallgatóként a kommunizmusban elnyomott egyházaknak és értelmiségieknek segítetttem, én csempésztem nyugatra Václav Havel és Wojtyla műveit is. A pápa rendkívüli ember, és kiváló tudós. Adalék ehhez egy anekdota: krakkói érsekként egy templom előtt haladt el, énekszó hallatszott ki. Wojtyla hosszan gondolkozott, végül megállapította, hogy lausitzi szorb nyelvjárást hall. Eközben olasz zarándokok énekeltek benn lengyelül!

Wojtylából katolikus egyházfő lett, önből katolikus politikus...

Az elvek ugyanazok. Nézzük például a nők kérdését: hogyan lehet egy olyan Európában élni, amely nem tanítja meg a nőknek és férfiaknak, hogy anyák, apák legyenek. Nálunk a karrier a vívmány, az anyaságért tett erőfeszítés nem. Tagadjátok meg a természetet, a házastársi szerelem hiú ábránd, csak a szex! - ezt hirdeti a mindenből árut gyártó mai európai kultúra.

Pedig az élet szépségét megéneklék a szentek és a költők, s a politikusoknak abban kell segíteni, hogy a nők össze tudják egyeztetni a munkát és a gyereknevelést. A családpolitika a jövő kihívása. Ha nem sikerül tenni valamit, Európa elpusztul. 100, maximum 200 év múlva nem lesznek európaiak. Felesleges a muzulmán hódítás miatt aggódni: mi a rossz abban, ha a muzulmánok elfoglalják az öngyilkos európaiak által kiürített kontinenst?

Mit tart az európai kultúra alapvető problémájának?

Azt hiszik, a szabadság azt jelenti: mindenki azt tesz, amit csak akar.

Például a homoszexuálisok...

A természet törvényeinek megsértése büntetéssel jár. Aquinói Szent Tamás óta tudjuk, hogy a nemek közötti helytelen kapcsolat, a család felbomlása elpusztítja a társadalmat. Napjainkban egyre többen jönnek rá erre, azok közül is, akik '68-ban a szabad szerelmet prédikálva elveszítették a családalapítás örömét.

Őn magányos Cassandra lenne, akinek jóslatára senki sem hallgat?

Inkább Szent Orsolya, az utolsó keresztény szűz, akit a hunok gyilkoltak le. Sokan azt hiszik, hogy nincs mit tenni: a kereszténység kisebbség, egyedül maradtunk, Európa már más úton jár. Nekem volt bátorságom kijelenteni, hogy keresztény vagyok, mert tudom, hogy a keresztények a többség, csak megosztottak, kevés bennük a meggyőződés.

A keresztény gyökerekre való utalás be sem került az európai alkotmányba...

Mert egy kisebbség vezeti Európát, a szakadék felé. A kisebbség összetartó, pénze van, uralja a tömegkommunikációs eszközöket. Én nem a nem keresztény Európától tartok, hanem attól, hogy Európa eltűnik. Ezért én olyan liberális társadalmat szeretnék, amely a keresztény értékeket védelmezi, és tudomásul veszi, hogy mindannyiunk szabadsága egyaránt fontos. A homoszexuálisoké és az enyém is, aki ezt bűnnek tartom. Egy szabad társadalomban én gondolhatom merőben ellenkezőjét a másik ember nézetének. Ám kész vagyok az életemet áldozni azért, hogy a másoknak joga legyen tévedni. Súlyos ügy, ami velem az Európai Parlamentben történt. Gondolatrendőrség, inkvizíció: "ha nem úgy gondolkodsz, ahogy mi, másodrendű polgár vagy".

A harmadik évezredben hogyan mondhatta azt, hogy a homoszexualitás bűn?

A Brüsszel kormányozta ateista Európában ilyen nem lehet mondani, mivel ott a priori tagadják a bűn fogalmát. A "mindent szabad" nem szabadság. A relativizmus az igazság és a demokrácia halála.

Kifejtette mindezt, amikor biztosként meghallgatták?

Hogyan vitatkozhattam volna a bűnről, amikor a legjobban az a *Daniel Cohn-Bendit* támadott, aki pedofil könyvet írt! A *Berlusconi*-val, a pápával való barátságomért, a kommunizmus-ellenességemért buktattak meg. De nem bántam meg, amit mondtam.

Kér példányt az interjúból?

Magyarul kérem, egy kicsit nyelvész is vagyok, szeretném magam kisilabizálni a szöveget.
(Róma, 2005. március 2.)